

Prof. Dr. Nilüfer TAPAN

Alman Dili Eğitimi

Anabilim Dalı

İLKÖĞRETİMDE ALMANCA DERSLERİ

Ağustos 1997'de yürürlüğe giren yasalar ile Türk eğitim sisteminde okul öncesinden üniversitelere dek köklü değişikliklere gidilmiş,yeniden yapılanmalar doğrultusunda ikinci bir eğitim reformundan söz edilmeye başlanmıştır. Zorunlu eğitimin beş yıldan sekiz yıla çıkarılması, başka bir deyişle sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçiş bu eğitim reformu çerçevesinde ortaya çıkan en önemli değişikliktir kuşkusuz. Eğitimdeki yeniden yapılanma yabancı dil ders programlarını da etkilemiştir. Daha önceleri ortaokulların altıncı sınıfında yer alan yabancı dil dersleri artık ilköğretimin dördüncü sınıflarında başlamaktadır. Erken yaşta yabancı dil öğretimi, yabancı dil öğretimi uzmanlık dalı içerisinde farklı bilimsel özellikler taşır. İlköğretim programlarında yer alan yabancı dil derslerinin verimli kılınabilmesi için bu bilimsel özelliklerin bilincinde olan öğretmenlere gereksinim vardır. Ancak yabancı dil öğretmeni yetiştiren kurumlarda bugüne dek,uygulama alanı çok sınırlı olduğundan , erken yaşta dil öğretiminin özelliklerine yeterince eğilinmemiştir. Oysa öğretmen yetiştiren kurumların bu güncel ve önemli konuyu bilimsel veriler ışığında tartışması ve ders programlarını bu görüşler doğrultusunda biçimlendirmesi daha verimli uygulamalara yol açabilir. Ayrıca bu yıl ilköğretim kurumlarının dördüncü sınıflarında yabancı dil derslerine başlamış olan öğretmenlerin de konularıyla ilgili bilimsel verilerle hesaplaşmaları , bilgi ve deneyim alışverişinde bulunmaları kendilerine yeni bakış açıları kazandıracak, derslerini daha bilinçli düzenleyebilmelerine yol açacaktır.

İşte bu görüşler doğrultusunda İstanbul Goethe Enstitüsü Eğitsel İlişkiler Bölümü ile İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, "Erken Yaşta Dil Öğretimi" konusu çerçevesinde, özellikle de Almanca öğretiminin hedef ve sorunlarını irdeleyen bir seminer düzenlemiştir. Sözü geçen seminer aslında bu konu çerçevesinde yapılan ilk toplantı değildir. Yine aynı kurumların işbirliği ile haziran ve eylül aylarında da ilköğretimde

Almanca derslerinin sorunlarını irdeleyen, çocuklarla yapılacak Almanca derslerinde gözönünde tutulması gereken ilke, teknik ve yöntemleri tartışan iki seminer düzenlenmiştir. Bu seminere gösterilen yoğun ilgi daha geniş çaplı bir toplantının yapılması gereğini ortaya çıkarmıştır.

11-12.12 tarihlerinde gerçekleşen iki günlük seminere Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinin Almanca bölümlerinden, Almanya Landau Üniversitesi'nden, Milli Eğitim Bakanlığından, Goethe Enstitülerinden ve İstanbul'da erken yaşta Almanca eğitimi veren özel okullardan uzman kişiler katılmıştır. Değişik kurumların bir araya geldiği bu seminerde sunulan bildirimlerle konu değişik yönleriyle tartışmaya açılmıştır.

Seminerin ilk oturumunda sunulan bildirimlerde erken yaşta Almanca öğretiminin sorunları genel hatları ile irdelenmiş, bu öğretimin Almanya ve diğer Avrupa ülkelerindeki gerekçe ve hedefleri ile bu ülkelerde, ülkenin kendine özgü koşulları doğrultusunda kullanılan farklı eğitim modelleri açıklanmıştır. Bir birliğe giden Avrupa ülkelerinde temel eğitimde yabancı dil öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu eğitimi daha verimli kılmak için yapılan çalışmalar seminerin ilk oturumunda yer alan bildirimlerde özellikle vurgulanmıştır.

Bundan sonra sunulan bildirimlerin ağırlık noktası ise Türkiye'de ilköğretim okullarında Almanca öğretiminin irdelenmesine ayrılmıştı. Bu bağlamda iki farklı kurumdan , MEB Talim Terbiye Kurulu ve İstanbul'da erken yaşta yoğun Almanca eğitimine başlayan İstanbul Erkek Liseliler Eğitim Vakfı İlköğretim Okulu (IELEV) ve İstanbul Avrupa Kolejinden (IAK) temsilciler ilköğretim okullarımızda Almanca öğretiminin durumunu, gerek devlet okullarında gerekse de özel okullarda konuyla ilgili çalışmalarını sergilediler, farklı bakış açılarını dile getirdiler. Burada üzerinde durulan nokta ise, Almanca'nın devletin ilköğretim okullarında İngilizce'nin yerine birinci zorunlu yabancı dil olarak yer almasının çok zor , hatta olanaksız olduğu, ancak altıncı sınıftan itibaren ikinci yabancı dil olarak ders programlarında yerini alabileceği idi. Almanca'nın devlet okullarında birinci yabancı dil olarak yerleştirilebilmesi ve ikinci yabancı dil olarak yaygınlaştırılması için okul,üniversite ve Goethe Enstitüsü'nün işbirliğinin gerekliliği de seminerde vurgulanan bir görüştü.

Seminerin ikinci gününün çerçeve konusu ise öğretmen yetiştirimi idi. İlk ve ortaöğretim kurumlarındaki yeniden yapılanma kuşkusuz öğretmen

yetiştiren kurumları da etkilemektedir. Daha önce de değinildiği gibi, erken yaşta yabancı dil öğretilimi, yabancı dil öğretilimi uzmanlık alanı içinde farklı özellikler taşıyan bilimsel bir alandır, ancak bugüne değin Almanca öğretilmeni yetiştiren kurumların programlarında çocuklarla yabancı dil öğretiliminin kuram, yöntem ve tekniklerini içeren derslere yer verilmemiştir. Eğitim fakültelerinin yeni ders programlarına ise altıncı sömestrde “Çocuklarla Yabancı Dil Öğretilimi” adlı bir ders

konulmuştur. Bu dersin amaç ve hedeflerinin belirlenmesi, yöntem ve tekniklerinin kuramsal temellere dayanarak tartışılması uygulama alanında da daha verimli derslere yol açacaktır. İşte seminerin ikinci gününde büyük çoğunluğunu değışik üniversitelerin Alman Dili Eğitimi anabilim dallarında görevli öğretilim üyelerinin oluşturduğu katılımcılar, genelde Eğitim Fakültelerinin yeni programını, özelde bu program içinde “Çocuklarla Yabancı Dil Öğretilimi” dersini tartışmaya açtılar, ders programlarına yeni girmiş olan bu dersin diğer derslerle ilişkisini belirleyip, ders içerikleri ile ilgili öneriler getirdiler.

Tüm katılımcıların da vurguladığı gibi, ülkemizde eğitim alanında köklü reformlara gidilen bugünlerde “Erken Yaşta Dil Öğretilimi “ gibi önemli bir konuyu değışik kurumların getirdiği farklı bakış açılarıyla irdeleyen ve hem ilköğretilim kurumlarındaki yeniden yapılanmayı, hem de bu yapılanmanın Almanca öğretilmeni yetiştiren kurumlara yansımısını ele alan bu ve buna benzer seminerler ilköğretilim kurumlarında daha verimli Almanca derslerine yol açacaktır.

